RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1007 MỖI SỐ 0$02 NGÀY THỨ NĂM 15 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE 1701

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI					
	Cả Đông-pháp (Toute l'Indochine)	Người Nam đưa tin	Tòi và đâu Tây	Mandat Trung-kỳ và Ailleurs	Hàng Tây và các nước thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$ 00	6$ 00	6$ 30	6$ 30	6$ 60	12$ 00
Các tỉnh và Các công-sở	»	5. 00	5. 00	8. 00	9. 00	»
Sau tháng. .	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	6. 00
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Một tháng. .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 063 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái hại nuôi vú

Gần đây trong báo Tây có đăng chuyện một người vú nhận nuôi con người ta, vì trúng cái độc ma-men mà mê sảng điên cuồng đến nỗi làm nghẹt chết con người ta lúc nào không biết, thế là đứa bé ấy — là con yêu-quí của một nhà lương-thiện, là một bầu linh-khí chung-đục của trời đất, là một phần-tử quốc-dân kiện-toàn của nước nhà — vì thác mệnh lầm ở trong tay một kẻ ngu-muội vô tri, mà đầu xanh đã tội tình gì, thiệt ngay mất cả một cái đời thông-minh tuấn-tú, cha mẹ đứa bé ấy vì quá tin một đứa khờ-dại mà hòn ngọc trên tay phải chôn vùi dưới đất, uổng mất cả cái công mấy năm trời mang nặng đẻ đau. Cái tội ác của những đứa đi ở vú nhận nuôi con người ta như thế không còn phải nói đến nữa làm chi, nhưng nghĩ cái lòng bất-hận của nhà có con thật không biết nói thế nào cho cùng mà cái sự lỗi lầm thật không biết làm sao chuộc lại được vậy.

Cái hại giao con cho vú nuôi xảy ra một cách rõ-rệt như thế tuy không thường thấy mấy khi, mà cái hại ngấm-ngầm dễ-thường cũng nhiều nhà mắc phải mà không biết luôn luôn, chứ không phải có một chuyện này là một; nhất là ở một xứ dân-ba chưa có học-thức mấy thì, cách nuôi con còn sơ-sược cẩu-thả như ở xứ ta thì cái hại ấy tưởng lại có phần ghê-gớm hơn nữa.

Cái tình thường người ta đối với con cái người ngoài không hề có ai thiết-tha dầm-thấm cho bằng con cái mình được, dân-ông có học-thức cũng không sao thoát khỏi cái tình thường ấy, huống-chi là dân-bà, mà lại là cái hạng dân-bà đi ở vú. Cái hạng dân-bà mà đã đến phải đi ở vú thì phần nhiều là cái hạng trí khôn thấp kém quá, cái thường-thức vệ-sinh, cái phương pháp nuôi trẻ thật không có mấy đứa biết một tí gì, gia-chi-dĩ lại là cái tư-cách hạ-lưu, lười biếng dong dài, đối đã khinh suất, ăn mặc thì bẩn thỉu nhem-nhuốc, cử-động thì loáo-quáo hồ-đồ, vì đói cơm rách áo mà phải đem thân đi ở vú nhà người, cái nghề là cái nghề đi làm mẹ mướn cho người ta mà tự họ cũng chỉ coi là một cái nghề làm mướn làm thuê, cơm nhà chúa mùa tối ngày, trong lúc nhận lấy đứa con yêu-dấu là cái cục máu của người ta chia sẻ ra mà họ đã sẵn có cái bụng sống chết mặc bay, tiền công bỏ túi, không cần gì phải có cái tư-cách làm mẹ, cái tri-thức làm mẹ, may mà con người ta được trơn lông đỏ da, để nuôi chóng lớn, thế là phúc chủ lộc thầy; chẳng may mà có sài, có đẹn, có ốm-o gầy mòn, cũng là tự số tự mạng không thường phạt gì đến mình, không trách-nhiệm gì ở mình, miễn là trước mặt ông chủ bà chủ khéo làm bộ làm lịch, chăm chút vở nưng niu hão cho qua khỏi quở mắng là xong. Mà cái hạng ông chủ bà chủ đã giao con cho vú nuôi thì còn có mấy người chịu săn sóc dòm ngó tới con, xét-nét tới vú em trong nhà lắm nữa, phần nhiều có cái tình làm sang, có cái thói ưa rảnh, mới đem con giao phó cho kẻ không phải máu mủ mình, mình đã có cái tình làm sang thì thường cho việc nuôi con là hèn hạ, đã có cái thói ưa rảnh thì thường cho việc nuôi con là rộn ràng, đã chịu bớt ăn nhịn mặc lấy mỗi tháng một số tiền cung-dưỡng cái đứa đỡ mình vào cái việc hèn hạ rộn ràng đó, cũng coi như cái việc quét nhà đã giao phó có thằng nhỏ, cái việc rửa bát đã giao phó có con đòi, cái thì giờ săn sóc dòm ngó tới con, xét-nét tới vú em trong nhà đối sao được cái thì giờ vui chị vui em, khi là bạc lúc quân bài, khi đi rạp hát tuồng lúc vào nhà chớp bóng. Ôi! thôi cái đứa con đã giao phó cho một đứa trí khôn thấp kém, vê-sinh không hiểu, nuôi trẻ không tường mà lại không có chút lương-tâm gì đối với cái nghề nuôi con mướn, công cứu-lao cúc-dục chỉ có cái đại giá một tháng độ mấy đồng, mạnh hay yếu nên hay hư chỉ còn trông cậy ở trong tay một kẻ người dưng nước lã, cũng chẳng khác gì cái nhà quét kỹ hay không mặc thằng nhỏ, rồ bát rửa sạch hay chờ mặc con đòi; như thế mà mong con ngoan, con khỏe, con khôn lớn nên người, thật là chuyện trời đẻ trời nuôi, may mắn lạ nhường quá.

Người xưa nói: nuôi đứa con thơ, lấy lòng thành mà thể-tuất ý con dẫu không trúng cũng không đến nỗi sai xa quá. Tục-ngữ ta cũng có câu: con ai người nấy xót. Việc nuôi con không phải là việc dễ, các nhà y-học bây giờ khảo-nghiệm ra biết bao nhiêu là phương-pháp, làm sách làm vở kể có thiên ngôn vạn ngữ mà còn e cách dưỡng-dục vẫn chưa khỏi có chỗ sai lầm; duy lấy cái lòng cha mẹ thương con vô sở bất chi mà liệu chiều săn-sóc, họa may không đến nỗi một nhẫm hai nhớ lắm mà cho đứa trẻ còn được hưởng cái hạnh-phúc khỏe mạnh yên lành. Vả lại người ta hay hèn phần nhiều do ở mẫu-giáo: cái tâm tính đứa anh-hài chính đương cái thời-kỳ suốt trong non lặng, hun nhuộm cái hay cũng dễ mà tiêm-nhiễm cái dở cũng chẳng khó gì; ông Mạnh-tử không nhờ được cái khung cửi dứt của bà mẹ chặt lấy đâu làm đại-hiền; ông Âu-dương-Tu không nhờ được cái quản bút cây của bà mẹ vạch lấy đâu làm đại-nho; người nuôi con mà có đủ cái đức-tính làm mẹ thì mới mong con khá con hay; nếu lúc thơ-ấu mà dìu-dắt ôm-ấp ở trong tay một kẻ ngu hèn thì cái tập-quán xấu-xa giữ sao cho khỏi quen mất thuần tuí mà chẳng trở nên cái người hư dại. Những điều ấy tưởng người đã được cái hạnh-phúc làm cha làm mẹ, dễ con ra cần phải lưu ý đến mới nên.

Đản-bà nước ta trừ có một hạng người buôn bán là bận công mắc việc, có con phải nuôi vú để đỡ-đần, còn những người công việc rảnh-rang, chỉ có một cái phận-sự chiều chồng nuôi con, nếu để con lại phải mướn người nuôi thì cái phận-sự ấy cũng khoáng-khí nốt; mà cái lệ mướn người nuôi con như trên kia đã kể đấy, bà nào còn chút lòng nghĩ tới máu mủ lại không biết lấy làm xót xa đau đớn hay sao? Mong rằng ai nấy đều nghiên-cứu cho kỹ cái phương-pháp nuôi con, luyện tập cho nên cái đức tính làm mẹ mà có con dành chịu khó với con, bỏ hẳn cái tính làm sang, cái thói ưa rảnh, một con một vú, hai con hai vú như trước đi. mà những bà vì công việc bận rộn phải nuôi vú cho con cũng nên thường săn sóc đến con mình, xét nết kẻ nuôi con mình thì may cho lũ thiếu-niên ta sau này lắm.

T.

MỖI NGƯỜI MỘT NĂM ĐÁNH ĐƯỢC BAO NHIÊU CÁ ?

Theo số thống-kê hằng năm thì một người ngư-nhân nước Pháp mỗi năm đánh được 2.100 kilos cá; một người ngư-nhân nước Đức thì mỗi năm đánh được 5.500 kilos; một người ngư-nhân Hà-lan thì mỗi năm đánh được 6.000 kilos; một người ngư-nhân nước Anh thì mỗi năm đánh được 12.000 kilos.

Tính số ngư-thuyền thì nước Pháp có 25.000 cái thuyền buồm, 500 cái thuyền chạy máy; nước Anh thì có 10.000 thuyền buồm và 2.000 thuyền máy. Nước Pháp mãi đến năm 1867 mới dùng tàu máy vào việc đánh cá. Hiện nay thì 97% ngư-nhân nước Pháp còn dùng lâu buồm cả.

Cứ tính số trung-bình thì một người ở Luân-đôn một năm ăn hết những 125 kilos cá, mà một người ở Paris thì mỗi năm chỉ ăn hết 11 kilos cá mà thôi.

NGƯỜI LÍNH GIÀ NHẤT Ở NƯỚC PHÁP

Người lính già nhất ở nước Pháp bây giờ là một người ở xứ Normandie. Ông tên là Antoine Courchinoux, năm nay ông vừa 78 tuổi. Ông sinh ngày 25 Avril 1845. Năm 1870. Ông đã từng dầu mộ đi tòng chinh Đến tháng Avril 1915, hồi bấy giờ ông đã 70 tuổi, đầu râu tóc bạc, tuổi tuy già nhưng chí-khí chưa già, quyết đem thân ra trả nợ nước báo ân nhà một lần thứ hai nữa, ông ứng mộ vào đội bộ-binh thứ 292, làm một người lính thường vậy, 14 tháng trời ở dưới chiến bào trong vùng Berry au-Bac và vùng Soissons, ông đã tỏ ra một người rất can đảm, nhẫn-nại. không hề thấy ông có sắc mỏi mệt bao giờ, khiến cho những bạn thiếu niên lòng chính với ông, ai nom thấy ông cũng phải khen một câu rằng « quắc thước tai thị ông. » Đến khi khói tỏa mây tan, kinh yên bể lặng, ông trở về cảnh cũ điền viên, thì tay ông đã đeo lon đội, mà ngực ông đã lập lòe hai thứ huy-chương rất quí là chiến thứ bội tinh và quân-công bội-tinh.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 13 Novembre 1923

Việc nước Anh

Quan Baldwin có xin với Anh-hoàng đến ngày 16 Novembre thì giải tán nghị-viện, MM. Asquith và Lloyd George định kết-liên với nhau.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 14 Novembre 1923

Việc nộp sản vật để chi vào bồi-khoản

Tin Dusseldorf. — Các nhà chế thuốc nhuộm cam đoan xin nộp sản-vật để chi vào bồi-khoản. Các đại-biểu Đồng-minh và M. Stinnes hợp ý nhau về nhiều điều.

Vẽ việc rối loạn ở nước Đức mới rồi

Các hội ái-quốc có gởi tối-hậu-thư yêu-cầu Von Kahr bắt M. Knilling phải từ-chức, đại xá cho những người dự vào việc bạo động mới rồi, và cho phép các hội phản-động được lập-thành

Hittler phải giam ở Landsberg.

Hội-đồng các quan Thượng thư

Hội-đồng các quan Thượng-thư nước Pháp xét nhiều vấn-đề mà nay mai nghị-viện sẽ bàn đến, như các số chi tiêu bất thường, việc cải lương tài-chính, bản luật về việc bảo cử, việc bảo hiểm về đường xã-hội.

Theo như lời quan Bình-bộ Thượng-thư bàn, hội-đồng định rằng sẽ đệ trình nghị-viện một bản dự-thảo luật-pháp định số tiền trợ-cấp cho các nhà cựu chiến-binh mỗi năm là mười triệu.

Quan Tài-chính bộ thượng-thư sẽ đệ trình nghị-viện một bản dự-thảo luật-pháp về việc hoán-cải cái giá tuế môn bài cho những nhà tiểu thương-mại, tiểu kỹ-nghệ, mà số môn bài trong một năm không được 150.000 quan.

Tại nghị-viện nước Pháp

Chiều hôm thứ ba nghị-viện đã họp. Quan thủ-tướng Poincaré có trình bày rằng việc kiểm-duyệt nước Đức về đường bình-vụ, việc đóng-cung trở về nước Đức, hiện nay các chánh-phủ Đồng-minh đương xét, vậy xin hoãn việc chất vấn về các vấn-đề ấy đến ngày hôm thứ sáu.

Người Á-rạp ở đất Palestine

Cuộc hội-nghị của đảng Quốc-dân mới Á-rạp đã giải tán hôm 11 Novembre. Hội-đồng đồng-thanh ưng chuẩn một cái chương-trình nói rằng đất Palestine phải để riêng cho người Á-rạp. Trong chương-trình ấy phản-đối việc người Do-thái đi cư ở đất Palestine và yêu-cầu dựng một chánh-phủ lập hiến, cử các đại-biểu Á-rạp để chính đốn lại pháp-hiến cùng công-nhận tiếng Á-rạp làm quan-thoại.

Việc nước Hy-lạp

Cái phong trào lập chánh-phủ Cộng-hòa hiện nay kịch liệt lắm. Bộ binh và thủy-binh cũng theo cái phong-trào ấy.

Những người về đảng quân-chủ không thấy vận-động chi cả.

Hội đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường đã hội-nghị chiều hôm thứ ba. Ông hội-trưởng bàn rằng theo như lời nước Đức xin ngày 24 Octobre, hội-đồng nên đợi các đại-biểu Đức đến nơi, xem các đại-biểu ấy trần thuyết mọi lẽ thế nào, rồi hội-đồng sẽ xem xét mọi việc. Hội-đồng ưng-thuận việc ấy.

Hội-đồng lại định rằng khi nào nghe các đại-biểu nước Đức trần-thuyết mọi lẽ, rồi hội đồng mới quyết định có nên đặt hội-đồng giám-định để xét cái năng-lực của nước Đức về đường tài chánh trong ba năm 1924, 1925 và 1926 hay không.

Tin Trung-hoa

Ngày 4 Novembre 1923

Tin Bắc-kinh

Các nghị-viên xin chánh-phủ trong mười ngày phải tuyên bố chánh-thức nội-các.

Nghị-viên bị học-sinh phá nhà

Nghị-viên Trương-bá-Diễn và mấy người khác nữa đều bị học-sinh phá nát nhà cửa.

Ngô-bội-Phu đề-nghị cử một người lòng đại-biểu.

Ngô bội-Phu đánh giây thép về Bắc-kinh, muốn chiếu theo Nam Bắc hòa nghị của Mỹ-châu, Nam-kinh và Bắc-kinh cùng cử một người Tổng đại-biểu để chủ trương toàn cục.

Ngô-bội-Phu muốn khôi phục Trùng-khánh

Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Dương-Sâm và Triện-Vinh phải hết sức khôi phục Trùng-khánh.

Triệu-hằng-Dịch sắp trốn chạy

Lỗ-niệu-Bình thấy Triệu-hằng Dịch ám thông Bắc-quân, lấy làm tức giận thân hành đốc suất quân đội đánh Trường-sa kịch liệt lắm. Quân sĩ Triệu thua to ở Dịch-gia-loan, vẫn không có chí tranh đấu nữa, Triệu biết cơ nguy sắp sửa trốn đi.

Tôn-Văn tuần thị Hồ-môn

Tôn-Văn đi chiến-hạm sang Hồ-môn, tuần thị các quân đồn và pháo đài, thấy đồn ải phòng thủ rất nghiêm mật, quân đội thao diễn rất là chỉnh, có ý vui mừng.

Ở Thạch-long có tàu bay.

Có tin rằng ở Thạch-long có thấy hai chiếc phi-cơ của Bắc-quân bay qua, hình như chở ít thân xét tình thế Liên quân (quân đội về phái Tôn-Văn)

Nam-quân thắng trận

Phạm-thạch-Sinh và Trương-quang-Lương khai chiến với Trần-quỳnh-Minh, Nam quân đại thắng, lấy lại được Nam-sa Hoành-lịch và Thượng bình.

Tào-Côn sai Vương-thừa-Mân đông Thiên-tân

Tào-Côn sai Vương-thừa-Mân đông ở Thiên-tân để phòng thủ Du-quan và Bảo-định, lại đặt thêm một đội lưu-thủ, cũng thuộc về quyền Vương tiết chế.

LỄ KỶ-NIỆM BÁCH-CHU-NIÊN ÔNG BRÉGUET

Mới rồi đây, bên Pháp và bên Thụy-sĩ đều có làm lễ kỷ-niệm bách-chu-niên ông Abraham Louis Bréguet, là một nhà thợ đồng hồ có danh tiếng, ông mất ở thành Paris ngày 17 Septembre 1823.

Có người thì nói rằng ông Bréguet sinh tại Neufchâtel, ngày 10 Janvier 1747. Tổ-phụ ông chính là người nước Pháp, sau mới di-cư sang ở Thụy-sĩ. Nhiều nhà làm sách Thụy-sĩ lại nói rằng tổ-phụ ông vốn là người Thụy-sĩ ở Neufchâtel đã từ thế-kỷ thứ XV. Thuở còn nhỏ ông sang Pháp vào làm công với một nhà thợ đồng-hồ ở Versailles. Năm ông mới 15 tuổi, ông đã tỏ ra một người xuất chúng. Những thợ thuyền rất khéo cũng đã phải hâm-mộ về cái tài của ông. Đến năm ông 33 tuổi, thì ông ra mở cửa hàng riêng, ở số nhà 51, phố Marfondas, bây giờ tức là cái nhà số 39, phố l'Horloge, từ đấy ông sáng tạo ra được nhiều máy móc khí dụng rất có ích cho các nhà hàng hải, sau ông được cử vào Khoa-học Hàn-lâm-viện.

Hội-đồng tổ-chức cuộc kỷ niệm đã được thành phố Paris nhượng cho cái viện Bảo-tang Galliera để mở một cuộc phô trưng các máy đồng hồ của ông Bréguet và của con ông là ông Antoine Louis, cháu ông là ông Louis sáng chế ra. Cuộc đấu-xảo nầy bắt đầu từ 25 Octobre đến 25 Novembre.

Hội-đồng lại tiếp được của một nhà chơi đồ cổ rất có tiếng ở nước Anh là Sir David Lionel Salomons gửi sang những mảnh máy đồng hồ và những mảnh kính đồng-hồ có tên ông Bréguet ký. Những vật này thật là những vật hiếm có ở đời nay vậy.

Về bên Thụy-sĩ thì nghe đâu người ta cũng tổ-chức cuộc kỷ-niệm ông một cách rất long-trọng.

Ôi! nhất nghệ tinh, bách thế vinh!

Phụ chú. — Trong sách ông Paul Marmottan có nói rằng, các bậc đế-vương khanh-tướng đời bấy giờ đều có mua dùng đồ hàng của ông Bréguet cả.

Ông P. Marmottan đã dụng công sưu tập được những sổ sách của nhà hàng Bréguet, thì thấy các bậc danh tướng đương thời như Bonaparte (Nã-phá-luân), Leclerc, Moreau, Murat, Berthier heilermann, Junot. Fouché, Mérimée, Praslin quận-công, Orlaff thân-vương, các vị Hoàng-đế nước Hà-lan, nước Tây-ban-nha, nước Nga-la-tư, Hoàng-hậu Naples, sứ-thần nước Ba-tư, v. v. đều có ký tên trong sổ mua hàng cả.

Trong sổ lại có chỗ biên rằng, ngày 1er Floréalan VI (tức là ngày 29 Avril 1798) đại-tướng Bonaparte mua một cái đồng-đồ đứng rất nhỏ có thể bỏ túi được, giá là 1.500 quan, Bonaparte phu-nhân cũng mua hai cái đồng hồ quả quít, một cái giá 600 quan, một cái giá 3.000 quan.

Đại-tướng Bonaparte lúc nào trong mình cũng đeo một thứ đồng-hồ của ông Bréguet chế ra. Những thứ đồng hồ ấy có cái đặc-sắc là không phải lên giây mà cũng chạy. Cứ hai ba ngày một lần đái đồng-hồ vào trong người rồi đi đi lại lại trong một khắc đồng-hồ, thế là đồng-hồ tự nhiên chạy, chứ không phải lên giây như mọi đồng-hồ khác.

B. M.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Bàn góp về tiếng ái-nam ái-nữ

Nguyên tiếng ái-nam là tiếng chữ Hán nghĩa là người đàn ông không có tính dục, hầu cận ở nội cung, được thị ái gọi là ái-nam; sau ta vẫn lấy tiếng ấy mà ví vào người đàn-bà dục tịt đẻ, không có dạ con (tử cung) cũng như người đàn ông kia không có tính dục gì, gọi là đàn-bà ái-nam. Tục ngữ có câu: « đã ái-nam lại tham gì dai » ý nói người đàn-bà đã không hay sinh sản được, mà lại còn hay ghen tuông, tham ong ngỏi ến.

Thế thì tiếng ái-nam là người đàn ông không có tính dục.

Người đàn bà nào tịt đẻ, cũng gọi là đàn bà ái nam, đến như tiếng ái nữ thì ít thấy nói. Mà cũng không thấy ai nói tiếng ái nữ cả, hoặc là còn ý nghĩa nào nữa thì tôi cũng không chắc tôi nói trên là phải

Hà-đông, Nguyễn-văn-Triệu,

Tiếng đường trong với tiếng đường ngoài khác nhau

Vẽ loại thảo-mộc

Hoa Sen:

Đ. Tr. Giống sen trồ hoa đơn gọi là « sen ngang; » giống sen trồ hoa kép gọi là « sen bách diệp. » Hai tiếng ấy tại Kinh-đô dùng phân biệt lắm, mà trong khi nói chuyện chỉ gọi chung một tiếng « sen ».

Đ. Ng. Giống sen trồ hoa đơn gọi là « quỳ » ; mà giống sen trồ hoa kép mới chính là « sen ».

Câu chuyện này nguyên bởi hai người Trung, Bắc, tranh luận tiếng « sen » tại Huế mới phát minh ra, nhưng ý người Trung không chịu cái tên « quỳ », vì quỳ là một giống cây khác, riêng hẳn không giống « sen » chút nào.

Ở Bắc-kỳ nhiều « sen bách diệp » ít « sen ngang ». — Ở Trung-kỳ nhiều « sen ngang » ít « sen bách diệp ».

Lại còn có giống sen nhỏ cây, trồng chậu được nó trổ hoa kép, hội trời lên mất gương, ở Huế gọi là « sen tịch-thượng ».

Cây Đào, ở Trung-kỳ từ Quảng-nam trở vào, giống « đào » hình như không có, cho nên cái tên ấy người ta mô hồ lắm. — Ở Huế không phải là xứ có sẵn « đào » mà có lắm nhà trồng cây ấy, nhưng muốn nói cho phân biệt là « đào » thì tất phải gọi « đào lông », vì trái đào có lông. Còn như cây « tôn-tam-tôn » thì gọi là « đào », và cây « roi » thì gọi là « đào tiên » hay là « đào roi ».

Cây Trúc-đào, người đường trong hay ngộ nhận là « đào ».

Cây Lê, ở Huế có lắm nhà trồng « lê », mà nguyên đem giống ở ngoại-quốc vào, chớ không phải chính là hồ sản.

Cây « Tôn tam-tôn » ở Quảng-nam gọi là « lê ».

Cây « Mận, cây Mơ ». ở Huế có nhiều nhà trồng, nhưng toàn đem giống ở Bắc kỳ vào.

Cây « Mai », ở Huế có hai giống mai, một thứ mai có hoa trắng gọi là « bạch mai » nguyên lấy giống bên Tàu. Còn thứ nữa không phải là chúng loại mai, có hoa vàng, mà cũng gọi là « mai » thường gọi « hoàng-mai » tương truyền giống này ở nước Chân-lạp đem đến, nên có tên là « Lạp-mai », nhưng thấy ở các tỉnh Trung-kỳ nhiều nơi sản giống ấy, chẳng nay ở Bắc có không, chớ ở Thanh-hóa về huyện Nga-sơn, trên hòn núi con trước mặt phủ Hà-trung cũ, có sản giống mai ấy.

Giống hoàng-mai hễ gần đến tết, người ta chặt từng ôm đi bán để cắm lục-bình : cắm từ khi còn búp lá cho đến lúc trổ hoa, nảy lá non rồi mới tàn, trông hoa vàng lá lục đẹp lắm.

Ở làng Phi-bình, thuộc phủ Điện-bàn (Quảng-nam) sản nhiều « hoàng-mai » lắm.

Ở Nghệ-an và Hà-đông đều có làng gọi là « Hoàng-mai », không rõ các nơi ấy có sản giống mai ấy chăng.

Phụng-đình, Tourane.

GỬI MỘT CÁI GIẤY TRANH GỬI THƯ 11 NĂM MỚI TỚI NƠI

Một người điền-chủ ở Mirecourt bên Pháp, hồi năm 1912 đi nghỉ mát ở Bains-les Bains, hôm 1er Août năm ấy gửi một cái giấy tranh gửi thư (carte postale) về nhà thăm vợ và giặn vợ gửi làm quà cho người bạn một con gà mái. Đợi mãi không thấy vợ trả lời, mà con gà kia cũng không thấy gửi đến. Kịp khi về nhà hỏi vợ, thì vợ nói là không nhận được, bấy giờ đã chắc rằng cái carte postale đó thất lạc rồi, còn có hy-vọng đâu được thấy châu về Hợp-phố nữa. Ngờ đâu đến hôm 11 Septembre 1923 mới rồi, bỗng dưng lại thấy người linh-trạm đem cái carte postale ấy đến. Tính ra từ Bains-les-Bains đến Mirecourt có 70 kilomètres mà đi vừa mất 11 năm trời.

Tin sau cùng

Việc phê-đề và cựu đồng-cung nước Đức

Ở nước Đức người ta nói rằng tin đồn rằng phê-đề đã được giấy thông-hành để về nước Đức là một tin đồn sai.

Cựu đông-cung đã tới Oels.

Chánh-phủ nước Bỉ nói rằng đông-cung trốn thì về đường ngoại-giao phải xử trí đúng như các điều khoản trong hòa-ước. Mấy ông nghị-viên nước Bỉ trước có dự cuộc chiến-tranh, sẽ chất-vấn chánh-phủ về việc ấy, và sẽ yêu-cầu chánh-phủ phải đem cựu đông-cung tống giao cho Đồng-minh.

Các báo Hoa-kỳ có nói : Chánh-phủ Hoa-kỳ không có ký hòa-nghị Versailles, thì có lẽ không phải dự vào những phương-sách của các nước Đồng-minh quyết nghị nay mai đối với việc cựu đông-cung trở về nước Đức.

Chánh-phủ nước Đức đối với đảng phản-động ở hữu-quốc Bavière

Tòa nội-các của chánh-phủ trung-ương sẽ xin đem xét ản những người về đảng phản động ở Munich. Hittler sẽ giao cho một tòa án dân-chủ xét ản.

Giải thưởng Nobel

Giải thưởng Nobel về vật-lý-học đã phát cho bác-sĩ Mellikan nước Hoa-kỳ.

NHÀN ĐÀM

Cụ ôi là cụ !

Ở cái đời văn-minh đầu lưỡi này, cái gì cũng có *mốt*. Cái nếp khăn, cái mũi áo, cái đôi giầy, cả đến cái cách xưng hô,... cũng có *mốt* nữa. Bà con ai không biết chị em cứ theo mà dùng.

Vậy cái *mốt* gọi nhau ngày nay thế nào ? Độ mấy năm trước đây, thì cái *mốt* là phải gọi nhau là bà lớn. Từ các thím, các me, cho chí cô quyền mợ cả... tổng chi hễ ai bề ngoài có bộ cánh, trong túi có ít xu, thì nhất giai là bà lớn sạch cả.... Đến nay tiếng bà lớn hình như đã gần ế rồi, vì cái *mốt* phải tôn nhau là cụ mới thích, mới xướng ! Người mới hai mươi, ba mươi, hoặc chưa có chồng, hoặc có chồng rồi, hoặc một chồng, hoặc vô số chồng,... hễ đã là bực sang thì tất phải tăng nhau bằng cụ. Ý bảo chữ cụ dây là chữ *cụ-lớn*, nói rút bớt chữ *lớn* đi hẳn thôi. Ừ, năm năm về trước bà lớn đã là sang, thì năm năm về sau tất phải tăng nhau lên đến cụ lớn chứ lại...

Hôm nọ ta có việc ra ga, đang đứng bỗng nghe ở đằng sau có tiếng hai người hỏi nhau : Bây giờ cụ vẫn hầu với *xừ* ấy đấy chứ ? Thưa cụ, em thôi đã mấy tháng nay rồi, cụ tính *lấy da-lụ* thế thì ai chịu được.... » Ta liền quay cổ lại xem hai cụ nào mà nói năng la-lùng thế, té ra hai *me* đó hai mươi nhăm, ba mươi tuổi.

Ôi ! Cụ ôi là cụ !

N. T. C

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
15 giờ 26 độ

Giá bạc.—Kể từ ngày 15 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 00.

Thị giá quốc trái. — *Ngày 15 Novembre 1923* : 3 % 55,20. — 3 % Thứ hoàn vốn đến 65,80. — 5 %. 1915-1916 71.10. — 4 %. 1918 58.30. — 5 %. 1920 85.30.

In tàu. — Tàu *Hanoi* mang thư đi Hongkong, đường Hoihao và Kouang-tchéou-wan đến ngày chủ nhật 18 Novembre hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ chạy.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 6 giờ 20 sáng 18 Novembre.

Tàu *Commissaire Ramel* khởi hành ở Tourane, ngày 15 Novembre, hồi 7 giờ sáng. Tàu tới Haiphong ngày 16 hồi 13 giờ.

Tàu *Chamboré* ở Pháp sang tới Saigon ngày 16 Novembre.

Đấu-xảo Canh-nông.— Cuộc đấu xảo Canh-nông sẽ mở tại Hanoi từ 13 đến 16 Décembre. Điều-lệ và chương trình cuộc đấu-xảo năm nay xem ra cũng gần giống các năm trước. Chỉ có một điều khác là ngày trước, tiền nuôi các súc-vật có sở Đại-lý đấu-xảo cấp cho mà năm nay thì những người có vật đem đấu phải chịu lấy. Những tiền còn dư lại vì không phải nuôi súc-vật ấy thì dùng để thêm vào những giải thưởng.

Tiền phụ cấp cho các phái viên tại Pháp. — Các quan chức ở Đông-pháp mà đi phái bộ tại Pháp thì sẽ được lĩnh một số tiền phụ cấp riêng, trong năm 1924 định như sau này :

Hạng nhất A	60 francs
Hạng nhất B	40 francs
Hạng nhì	30 francs
Hạng ba	20 francs
Thư-ký bản xứ	6 francs

Tiền phụ cấp ấy không được lĩnh trong một cái thời hạn quá ba tháng, trừ ra phái bộ đổi mới thì không kể.

Ngạch Học-chính. — M. Lê-văn-Thuận, giáo-học tập-sự được bổ giáo học hạng tám.

M. Phạm-mai-tứ-Trí được bổ trợ-giáo tập-sự tại trường Đông-viên phủ Quảng-oai (Sơn-tây) thay M. Bùi-ngọc-Thu từ chức.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người ốm, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh ngoại khoa và lịch sự.

Quan *docteur* Cadenat đi phái-bộ. — Quan *docteur* Cadenat, ngoại-khoa giáo-sư, thầy thuốc ngoại-khoa tại các bệnh viện Paris, sung chức Viễn-đông khảo-sát phái-viên, đã đến Nam-kỳ từ tháng trước. Ở Saigon ngài đã đi thăm nhà thương thành-phố, nhà thương Dronihet, nhà thương Annam, bệnh-viện Pasteur và nhà thương thuộc-địa. Sau ngài lại đi thăm nhà điên ở Biên-hòa, nhà thương ở Chợ lớn ; và khi đi du-lịch các tỉnh to ở Nam-kỳ, ngài có đến thăm các nhà dục-anh ở Bentran và Cailay, các nhà y-viện Tân-an và Bến-tre, nhà thương ở Cần-thơ và Vĩnh-long và nhà đại-y-viện ở Mỹ-tho.

Quan *docteur* Cadenat rất lấy làm là có tỏ ý và ngợi khen những công việc đã mở mang về đường y-tế ở Đông-pháp. Ngài có nói rằng ngài sẽ trình bạch chánh-phủ Đại-pháp biết rõ các công việc to lớn ấy.

Ngày 29 Octobre M. Cadenat đã ở Saigon đi sang Straits Settlements.

Hội-đồng ủy-viên của thành-phố Saigon. — M. Cateau quản-lý nhà Denis-Frères được cử làm ủy-viên của thành phố Saigon thay M. Girard về Pháp

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ nhứt đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên nhuyễn viên ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : GIÁ 3 đồng MỘT lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại PHỐ HÀNG GIẤY, 32, GIẤY mới số 326

3018

Giới thiệu sách mới. — Mới rồi nhà in Mac-đình-Tư lại mới xuất-bản một quyển tiểu-thuyết, tên là : « *Liết-nữ-Kiếm* » của ông Học-Hải phiên dịch. Chuyện ấy chép một người liệt phụ và một người dâm-phụ, người liệt-phụ thì gặp cơn bình-hỏa, gặp bước gian truân, bấy nỗi ba chìm, mà vẫn giữ được lòng trinh bạch ; người dâm-phụ thì trước đã vì mâu ghen mà vùi liễu đập hoa, sau lại vì thói dâm mà lòng chim dạ cá. Hai người tính nết khác nhau, hành động khác nhau, cảnh ngộ khác nhau mà kết cục lý-kỳ cũng rất khác nhau, so sánh lại với nhau, thì hay đỗ đã bày ra trước mắt. Chuyện ấy tuy có 12 hồi, mà chép đủ nhân tình thế cô, dâm ô nghĩa hiệp, thành ra một tấn kịch hay. Người phiên-dịch kén chọn đã tinh, mà lời văn cũng gọn gàng dễ hiểu. Vậy xin giới thiệu cùng độc giả được rõ.

Cuộc đua xe đạp Hanoi-Nam-định. — Hội xe đạp hiện đương sắp sửa đến ngày 25 này mở cuộc đua xe đạp chạy Nam-định vừa đi vừa về.

Cuộc đua ngựa — Hội đua ngựa đã định trong mùa năm 1923-1924 này mở cả thảy mười hai cuộc định vào những ngày sau này :

9, 16, 25 Décembre 1923.
6, 20 Janvier 1924
10, 24 Février 1924
2, 16, 30 Mars 1924
13, 27 Avril 1924

Hỉ-tín. Bản-quán được tin rằng đến ngày thứ bảy 17 Novembre hồi 7 giờ rưỡi sáng tại Nhà-thờ Hanoi sẽ làm lễ cưới cho M. Vũ-tiến-Sán, giáo-học trường Bảo-hộ kết duyên với cô Bùi-thị-Tư, giáo-học trường Brieux. Các nhà làm chứng cho hai họ là : M. Pujarnisclé Đốc-học trường Sư-phạm, M. Poujet, giáo-sư trường Bảo-hộ, M. Lê-trung-Ngọc, tổng-đốc viện Thượng-thẩm, M. Vũ-ngọc-Oánh, tuần-phủ viện Thượng-thẩm.

Bản-quán có lời mừng tân-lang và tân giai-nhân.

Tòa án binh. — Ngày hôm qua, Tòa án binh đã xét các việc sau này :

Cũng vì say rượu. Ngày thứ sáu 17 Août, hồi 4 giờ rưỡi chiều, người lính Fonstoul đến lượt đi gác thì viện đội coi hắn xét ra hắn say rượu, liền bảo cởi áo ra để người khác thay. Hắn không chịu, phải mấy người lính và mấy người cai đến giữ mới điệu vào nhà giam được. Sau người lính say rượu ấy lại dơ ba-do-nệt mà dọa người cai rồi lại dọa cả viên đội mà nói rằng : « Ta không muốn giết, vì sợ bẩn gươm của ta ». Khi hắn vứt ba-do-nệt đi rồi lại lấy đầu mà hất vào mặt viên đội phải một vết thương ở mặt. Hôm sau gọi ra hỏi những việc ấy thì người lính chẳng nhớ gì cả. Tòa phạt Fonstoul phải 5 năm khổ sai.

Ăn cắp của nhà binh. — Đinh-viết-Chinh là lính khố đỏ cung mấy đứa nữa cạy cửa ăn cắp của M. Jouhaud bán hàng cho quân lính mất người đồng bạc và các đồ thực-phẩm nhiều lắm. Đến ngày 2 Juillet lại mất trộm một lần nữa. Ngày 11 Juillet, sở Mật-thám bắt được tên Chinh có một cái khăn mặt bóng thì M. Jouhaud nhận chính là khăn mất cắp. Sau nữa sở đo người lại nhận được vết tay hắn bẩn vào một cái chai rượu chỉnh là vết tay tên Chinh, bởi thế lại càng rõ lắm. nhưng hắn nhất định vẫn không chịu nhận.

Tòa phạt Đinh-viết-Chinh 5 năm khổ sai và mất hết bình quyền. Xem thế mới biết tội ăn cắp ở trong quân ngũ là tội rất nặng.

Lại một việc ăn cắp nữa. - Đỗ-v-Ốc là lính pháo-thủ ở Lạng-sơn, ngày 17 Août ăn cắp của một người lính khác một bánh sà-phòng và 15 đồng bạc. Khám trong mình còn thấy 15 đồng, còn sà-phòng thì đất vào ống máng. Tòa phạt một năm tù án treo.

TẠI RẠP HÁT TÂY HANOI TỐI THỨ BẢY SAU
DIỄN KỊCH ĐỂ CỨU GIÚP DÂN BỊ LỤT

Cái nạn lụt ở xứ Bắc-kỳ ta năm nay tuy hình thức không có gì, nhưng mà đi-họa cực lớn, Chính-phủ đã trù hết phương cứu-tế, đồng-bào cũng hết bụng trợ-quyên, cho nên thấy các công-cuộc phúc-đức lập lên, thì đều thấy có hiệu-quả lắm. Song le lại-nan rất to, cứu-giúp khôn xiết, mấy vạn đồng bạc sao sẻ cho dân mấy tỉnh bị lụt kia, khác nào như chiếc lá giữa rừng, hạt muối bỏ bể, chu cấp sao cùng ! Hội Công-Thương Đồng-Nghiệp chúng tôi, tỏ chút tử-tâm, giúp vào việc nghĩa, nên định đến TỐI THỨ BẢY 24 VÀ NGÀY CHỦ-NHẬT 25 NOVEMBRE này, Bản-hội sẽ diễn tấn kịch :

« NỖI LÒNG AI TỎ »

Là một tấn kịch mới, là cái phong lục thời nay, bố-cảnh đã ly-kỳ, trong lại nguy một cái tình-thần luân-lý rất cao-thượng ; lại nhờ có M. Trần-Phèn là một nhà danh-họa ở Hà-thành giúp vào việc bày cảnh, chắc là cuộc diễn hôm ấy sẽ được hoàn-toàn.

Diễn kịch này là cốt lấy tiền để giúp cho các miền bị lụt, vậy một dịp vừa mua vui, vừa làm phúc, xin các nhà từ-thiện ta chiếu-cố đến cho, tức là tỏ lòng thương đến đồng-bào bị nạn vậy.

Kịch diên tại nhà hát tây Hanoi Bắc đầu từ tối thứ hai 19 Novembre này, sẽ bán vé tại tòa báo Hữu-Thanh. 59 phố hàng Gai.

Bắc-kỳ Công-Thương Đồng nghiệp
lai-cảo

Tòa Thượng-thẩm — Hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Thay tù làm tờ bẩm gian. — Tòa án tỉnh Hà-đông có gửi bản trích lục về án phạt tên Cần 15 ngày tù về tội đánh người bị thương, cho tên Ng-văn-Đắc là lý-trưởng làng La-khê Đông để thi-hành bắt giải lên tỉnh. Tên lý-trưởng đến bắt, song thấy tên Cần đi làm ăn vắng, ăn lễ 20 đồng của người nhà rồi bắt tên Sinh là cùng dân ngụ ngốc không biết gì, làm tờ bẩm giao cho em là tên Nguyễn-viết-Đinh giải lên quan để chịu tội thay cho tên Cần. Lúc bắt có đưa cho người ấy cầm một cái thẻ của tên Cần và nói dối rằng có lệnh quan truyền bắt giam cứu xét hỏi về việc có kẻ vu làm xằng. Sau có người giác sự trí trá của tên lý-trưởng ấy thì mới biết, và đến khi xét ra được mối thì người ngu ngốc kia đã ngồi tù hết hạn 15 ngày rồi. Hỏi thì tên lý-trưởng ấy đổ cả cho tên Đinh là em mà khai rằng hôm có giấy sức bắt tên Cần hiện đi vắng. Mà hỏi tên Đinh thì nhận lỗi cả. Song hỏi người bị bắt oan thì khai cả quyết là tên lý-trưởng bắt chứ không phải tên Đinh. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng-v-Đắc 6 tháng tù và tên Ng-viết-Đinh 3 tháng tù và hắt hai tên ấy liên đái phải bồi 5 đồng cho người bị bắt oan. Tòa Thượng-thẩm hoãn lại để nghị án.

Giả mạo. — Một người tên là Phong có lấy vợ tên là Thị-Yên sau khi cưới có đến khai với tên Ng-trí-Khánh là lý-trưởng để vào sổ giá thú cho.

Nhưng tên lý-trưởng đòi tiền chè không được thì không vào sổ cho. Khi có người giác đến tai quan chủ đòi hai vợ chồng người ấy lên. Hai người cùng khai sự thực như thế. Bấy giờ tên lý-trưởng lấy sổ giá-thú biên vào ký mạo điểm-chỉ của hai người vào rồi đem lên trình quan, khai là có vào sổ chứ không dám đòi tiền chè gì cả. Khi xét ra thì rõ là điểm-chỉ mạo. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt lý-trưởng Khánh 15 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm giảm cho xuống 8 ngày tù mà cho được hưởng án treo.

Chực hối-lộ — Làng tên lý-trưởng Đỗ-sĩ-Vượng có một người đi lính sang tây. Khi có giấy quan sức về người nhà người lính ấy khai giấy đề lên để lĩnh tiền phụ-cấp. Người ấy đến xin triện lý-trưởng thì lý-trưởng đòi phải có tiền chè, nếu không thì nhất định không ha triện. Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên lý-trưởng Vượng 15 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án, nhưng cho án treo.

Án mạng. — Nguyên có một người tên là Bạo đi đánh chết ở ngay về đường gần ngõ. Đến khi quan sở-tại về xét thì là vì tên Trần-v-Trụ hỏi mượn của người ấy một đôi giầy tây không được rồi sinh ra hai bên cãi nhau, và tên Trần-v-Trụ cầm dao đâm người ấy mà tên Trần-văn-Liệu là bố và tên Nguyễn-văn-Liễn cùng từng đảng việc án mạng ấy. Tòa Nam án tỉnh Nam-định phạt tên Trụ tên Liệu mỗi tên 20 năm khổ sai và tên Liệu 5 năm khổ sai và hắt tội nhân phải liên đái với nhau bồi 200 đồng cho nhà khổ chủ. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Trụ và tha cho hai tên kia vì xét không đủ chứng cớ.

Đánh chết người. — Tòa Thượng-thẩm tha cho tên Đỗ-văn-Báo phải tòa Nam án tỉnh Phú-thọ phạt 5 năm khổ sai về việc đánh chết người và tên Ng-văn-Đối bị tòa Nam án tỉnh Thái-nguyên phạt 1 năm tù vì xét không đủ chứng cớ.

Hành-hung. — Tòa Thượng-thẩm y án tòa Nam án phạt tên Phạm-ngọc-Ngôi, Hoàng-Đạo, Ng-v-Hội, Ng-Cư và Phạm Hiệt mỗi tên hai tháng tù về tội đánh lý trưởng Phạm-ích-Trí bị thương và phải liên đới với nhau bồi 80 đồng cho nguyên đơn.

Án-cướp. — Tòa Nam án tỉnh Tuyên-quang phạt tên Ng-Tí, 15 năm khổ sai và 10 năm quản thúc, tên Ng-văn-Đức, Ng-văn-Xuyên tức Thuyên và Ng-v-Thân tức Quỳnh mỗi tên 10 năm khổ sai và 10 năm quản thúc về tội ăn cướp nhà một người tên là. Phát. Tòa Thượng-thẩm y án phạt khổ sai và giảm phạt quản thúc mỗi tên xuống 5 năm

Tòa Nam-án tỉnh Sơn-tây phạt tên Ng-v-Nông 5 năm tội đồ về việc ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Đỗ-v-Lao và Ng-v-Thông mỗi tên 5 năm khổ-sai về tội ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt tên Ng-v-Lực tức Ky, Ng-văn-Thuế, Đinh-v-Quản và Đặng-v-Khuy mỗi tên 10 năm khổ-sai về tội ăn cướp và hắt tội nhân phải liên đới với nhau bồi 50 đồng cho sự chủ. Tòa Thượng-thẩm y án

Rạp chớp bóng
CINÉMA PALACE
HANOI

Từ ngày thứ tư 14 đến ngày thứ ba 20 Novembre 1923

Les quatre cavaliers de l'Apocalypse

là truyện ở trong Sấm truyền trích ra theo như sách của ông Vicente Blasco Ibanès.

Về cái bi-kịch ở phố hàng Cá. — Bản-báo tiếp được bài sau này :

Cái thảm-kịch sẩy ra mới rồi ở phố hàng Cá cũng là bởi những đàng còn-đồ vô nghề nghiệp, vô căn cước, tụ họ nhau thành một bọn lâu-la, xưa nay chỉ chuyên về khoa ăn cướp, ăn trộm, giật khăn cùng là đánh nhau thuê mà thôi. Mỗi đảng đều có một vài tên còn đồ thực thụ làm đầu, mà đứa đầu đảng ấy chỉ ở nhà đợi những đàn em đi kiếm mồi về là hưởng, chứ chúng chẳng đi làm lụng gì cả, mà vẫn sung túc thừa ăn chơi và nuôi vợ con nữa.

Bọn còn đồ ở phố hàng Cá này xưa nay đã có tiếng trong Hà-thành ; một tên đầu đảng của chúng là Ba-lấp-lo đã bị xử tử độ trước vì can vào việc ăn cướp giết người ở tỉnh Hà-nam ngày trước, chắc các độc giả chư-tôn cũng còn nhớ lắm. Ấy đấy, trừng phạt như thế mà chúng nó có kinh đâu ! Tại sao vậy ? Tại vì đánh rắn không rập đầu ; học độc hãy còn thì tài sao mà chẳng sinh ra được. Hiện bọn nó bây giờ còn bốn năm tên đầu đảng nữa ở phố hàng Khoai, hàng Gà cửa đông và Ô-Yên-phụ mà cớ lẽ Nhà-nước vẫn không biết ! Chúng nó làm hại và hiếp trốc đã bao nhiêu người, mà ngặt vì ai cũng sợ nó thù nên không dám thưa kiện gì cả, bởi vậy chúng lại càng hung hăng quá lắm.

Nay chúng lại dám cả gan giết ông Counillon mà lấy của một cách tối ư giã man vậy, thì thật là chúng dọc ngang chẳng còn biết trên đầu có ai nữa. Ấy là người quý-quốc mà chúng còn dám bạo tay như thế, nữa là người bản xứ thì chúng còn kiêng sợ gì nữa.

Việc đã xảy ra ghê gớm như thế, tội ác của chúng nó đã rành rành ra đấy rồi, xin nhà-nước trừng phạt một cách rất nghiêm nhặt để những đứa khác còn lại hết hồn không dám chuyện về cái khoa giết người lấy của tối ư giã man như thế. Còn khi nào hành hình những hung thủ đã giết ông Counillon thì xin nhà-nước đem lên ngay phố hàng Cá mà làm tội, và chúng nào thi hành thì xin cho đăng lên báo-chương trước vài ngày để cho chúng tôi xa gần được về mục kích thì chúng tôi lấy làm mát dạ hả lòng lắm.

Còn xin quan trên ra lệnh cho sở mật thám tầm nã bắt hết những đứa đầu đảng của chúng nó, khiến sào huyệt của chúng tan nát thì họa may dân Hà-thành mới được bình yên, mà những người lương thiện mới khỏi phải nghi ngờ lắm khi rất là khó chịu.

Mong rằng mấy lời nay thấu đến tai quan trên và cho chúng tôi được như ý sở nguyện, thì trước hết Hà-thành cũng được yên ổn mà những kẻ lương thiện cũng được vui lòng. Mong lắm thay ?

C. V. N. lai cảo.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
3095

Cuộc đánh số giúp trẻ con Tây lai về thừa nhận. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Decembre 1923. Có bán vé tại bản-quán, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thủ phải-lai (Recommandé) tính như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé.	0 $ 11
Từ 1 vé đến 20 vé.	0 15

Ngạch Thừa-phái. — M. Trần-sĩ-Giu, hậu-bổ quán làng Yên-thi, phủ Kiến-xương (Thái-bình) nay được bổ thừa-phái hạng nhất tại châu Bắc-quang (Ha-giang) thay M. Ng-như-Tân.

M. Ng-châu-Đình, hậu-bổ quán làng Đông-ngạc, phủ Hoài-đức (Sơn-tây) được bổ thừa phái hạng nhất châu Vị-xuyên (Hà-giang) thay M. Lưu-kế-Huy từ chức.

M. Ng-như-Tân, thừa-phái hạng ba tại châu Bắc-quang (Hà-giang) nay đổi đi huyện Nam-trực (Nam-định) thay M. Ng-đình-Tức tạ thế.

MM. Ng-v-Tương, thừa-phái hạng tư và Ng đức-Hợp, thừa-phái hạng tư tại Hà-đông đều được từ chức.

Tin vặt. — Trần-văn-Khuyến, 25 tuổi, thợ may, nhận may áo của mấy người trong thành-phố rồi đem cả áo đi mất, thì nay bắt được đã phải lồng giam.

— Ng-v-Huyến, 28 tuổi cu-li xe nhà ở Yên-phụ, ăn cắp một con chó của hiệu Lung-ký đã phải bắt giam.

— Trần-văn Xung, 24 tuổi làm bồi nhà ở hàng Buồm số 19, ăn cắp của chủ là Mme Ng-thị Sáu 35 đồng thì đã bị bắt đề xét hỏi.

— Trần-thị-Giáu, ở hàng Mã-may kiếm em dâu là Mỹ-quyến lấy mất những đồ nữ trang trốn đi mất.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

BẢN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	Op.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

3057

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

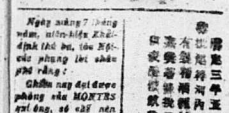
Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bệnh tự-nhiên in ra đây, chữa không những có mấy thứ thuốc về không-minh là, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm

Ngày mồng 7 tháng mười, năm-kiến Khải-định thứ bảy, tôn Bộ-các thưởng lục châu phi rằng:

Chẩm nay đại được phòng vấn MONTES qui ông, số vẫn nên một thứ rượu bổ rất là ngày dùng qua rất hay, đáng một gia thưởng, trước lợp nhà tôi phi cho các dụng phòng sinh-dùng để tế Quang-gia.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTES

54, Rue Paul Bert, 54

HANOI

Xin xem kỹ cho khỏi lầm thứ bổ tạp bổ.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng Công-chính. Mười giờ sáng ngày hôm qua, hội-đồng Công-chính đã họp tại tòa Đốc-lý để xét mấy việc như sau này:

1- Việc đánh đổi đất của quan đốc-tơ Petit.

2- Việc đặt máy nước và đèn điện ở phố Porchet và Pennequin của sở Bất-động-sản lãnh trưng:

3- Việc bắc cầu sông Xi-măng:

4- Việc nhượng miếng đất trại lính khố-xanh cho Bảo-hộ:

5- Việc hỏi « Gia-quyến » xin đất:

6- Việc vặt.

Ngạch Bưu-điện. — Bản-quán tiếp được hai sau này:

M. Ng-văn-Nghĩ, giáo-học trường Bách-nghệ Haiphong, mới được nghị định cải bổ vào ngạch Bưu-điện, và bổ đi tòng sự tại Tourane. Nguyên trước M. Nghĩ vẫn tòng sự ở ngạch bưu-điện từ 1903, đến năm 1913 thì về nghỉ. Từ đấy vào làm giáo-học ở trường Bách-nghệ, cho mãi đến ngày nay. Trong 10 năm giời M. Nghĩ giúp nhà trường được nhiều việc công ích, nhất là trong khi Âu-chiến, ông đã tạo thành được bao nhiêu người thành nghề sang giúp việc bên qui-quốc. Nhà-nước đã ban thưởng cho một cái đệ tam hạng kim-tiền.

Nghe tin M. Nghĩ sắp cải bổ đi Tourane, anh em chúng bạn ở Haiphong đều có lòng mến tiếc.

P. B. Lý lại cảo.

Trộm hay thế nào? — Sáng ngày hôm qua người lấm vườn của hiệu Trần-đông-tên là Ng-văn-Lê mang lại nộp sở Cảm một cái va-li bằng da trong đựng ít quần áo đàm và trẻ con nói rằng bắt được ở miếng đất bãi đánh quần cũ.

Cái va-li đó đã giả lại Mme C. ở đường Amiral Courbet là người mất của, song không thấy nói là mất cắp hay mất trộm.

NAM-ĐỊNH

Quan Toàn-quyền đi kinh-lược. — Hôm thứ tư vừa rồi quan Toàn-quyền Merlin đã đi kinh-lý tỉnh Nam-định ngay từ hôm thứ ba, các sở công, sở tư cũng các nhà trong thành phố đều kéo cờ hết cả.

Chín giờ rưỡi sáng hôm 14 November quan Toàn-quyền, quan Thống-sứ Monguillot, quan quản-lý văn-phòng Le Fol và quan ba hầu đi xe hơi tới tòa Sứ Nam-định.

Các hàng binh lính đã sắp hàng sẵn cả ở trước cửa tòa để chào quan Toàn-quyền. Khi ngài vào dinh quan Sứ thì ngài tiếp ngay các hàng quan văn-võ Pháp và các quan ta.

Đoạn ngài đi thăm nhà máy sợi, nhà máy tơ, công xưởng Garnier, nhà máy Rượu.

Ở nhà máy Rượu ra thì quan Toàn-quyền đi qua các phố Annam rồi trở về tòa Sứ.

Các phố ngài đi qua thì cờ tam tài bay phấp phới, nhiều nhà bày đồ bài vọng rất nguy nga.

Lâm cái thể-môn coi nhã lắm, nhất là cái thể-môn của các thầy hộ-phó dựng ở gần chợ Rồng.

Ở phố Khách, ngay hội-quán dân Trung-hòa lâm rạp kết hoa, bày đồ bài vọng.

Buổi chiều vào khoảng quá 2 giờ, quan Toàn quyền đi thăm nhà thương, trường Pháp-Việt phía Bắc và trại khố-đỏ.

Xong rồi ngài cùng quan Thống-sứ và các quan lấy tàu đi ô-tô về Hanoi.

MAN-MEI

Thăng thưởng. — M. Vương-v. Thịnh chánh tổng cứu-phẩm bá hộ, mới đây nhờ ơn trên được thăng bổ bang tá Hoàng-su-phì. Được tin đó chỗ quen biết ai si cũng lấy làm vinh hạnh cho ông lắm.

Ông Thịnh năm 1908 ra làm lý trưởng, sau làm chánh tổng, từ đó tới nay đã nhiều phen tỏ ra được là người mẫn cán, nên đã được thưởng thuộc địa bội tinh và danh dự bội-tinh bạc cùng là tưởng-lục nữa. Nay ông lại được thăng bang-tá thực là xứng đáng lắm thay. Ông lại là người thanh-niên, nhà giàu, mẹ già còn, con cái nhiều, quốc sùng gia khương, dã tỏ ra một nhà hoàn phúc vậy.

Ph.-v-Thành lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Ngày lễ Đình-chiến. — Ngày 10 Novembre, hồi 20 giờ rưỡi diễn đèn, khởi hành tại cửa Thượng-tứ qua cầu Clémenceau vào vòng quanh trước cửa Phủ Khâm-sứ, đi thẳng lối đường Jules Ferry lên trước sân gare rồi lộn về. Lúc diễu đèn thì gặp mấy trận mưa nên cuộc lấy có giảm-sắc ít nhiều. Ngày 11 Novembre, 6 giờ, bắn súng đại-bắc; 7 giờ rưỡi duyệt binh; đàng lễ cuộc duyệt-binh này diễu tại trước phủ Khâm-sứ thì vui lắm, nhưng vì sáng hôm ấy mưa to nên tinh giảm — 10 giờ chơi các trò vật như là đu, gành nước đua, đập nồi, bắt vịt, leo cột, vân vân... ở nơi vat đất trống bên chợ Đông-ba. 12 giờ bắn súng đại-bắc. — 16 giờ đua xe đạp (người Tây đua với người Tây) 16 giờ rưỡi (người Nam đua xe đạp với người Nam) 17 giờ đua xe kéo 18 giờ bắn súng đại-bắc — 18 giờ 15, đánh nhạc và hát tại nơi lục giác đình trước phủ Khâm-sứ và thắp các thức đèn ngũ sắc xem rất ngoạn mục ở các tòa sở nha thự và trong vườn hoa trước phủ Khâm-sứ. — 19 giờ hát đãi ở các rạp hát ta, 21 giờ chiếu bóng đãi ở các nhà chiếu bóng Tây Nam; 21 giờ rưỡi mở cuộc khiêu vũ ở nơi trường đánh tại-lăn, lúc bấy giờ vừa diễn được vài lớp khiêu vũ thì trời mưa to quá nên phải đình bãi.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Ăn mạng. — Mới đây báo-báo có đăng việc một cái tử-thi một thằng nhỏ 15 tuổi chết năm dưới nước. Khi quan khám thì thấy có thương-tích, ngờ bị ai đánh chết, rồi đem bỏ xuống nước, để mượn cớ chết đâm ốm khỏi tội. Nay xét ra quả thật như vậy. Chính là cha nó lỡ tay đánh chết, sợ tội phải đem ra vứng nước mà thả xuống để phao rằng chết đuối.

Nay nhờ quan mình xét ra được, thì người cha chịu tội đã đáng rồi, nhưng lại còn một cớ đáng hơn nữa là khi quan xét hỏi nó thì nó lại vu tội cho một người láng-diềng rằng con nó chết vì người láng-diềng ấy mượn con nó lội xuống nước để lừa trâu, nhân trượt ngã rồi trâu dẫm nhằm mà chết.

BÌNH-ĐỊNH

Rắn độc. Hôm trước đây có ba người đi ban đêm, lúc đến chỗ đường mới gần nhà hàng Derobert tải Quy-nhơn, thì phải con rắn độc cắn. Một người phủ cả mình lên mà chết tươi, không kịp chữa. Còn hai người nữa đem vào nhà thương chữa khỏi.

Quan trên vừa được tin ấy, tức thì cho tìm bắt con rắn độc ấy, nghe nói ai bắt hay là giết được con rắn độc ấy thì được phần thưởng.

Người ta cũng gắng sức tìm tòi mà chưa bắt được.

Vậy ai đi qua đó, nhất là ban đêm, phải chú ý cho lắm.

Sổ quyên giúp dân bị lụt

Sổ số 118

Tỉnh Vĩnh-yên

MM. Lavique, 1 p.; Ta-v-Thân 2 p.; Ng-huy Nghiễm, 1 p.; An-văn-Tùng, 1 p.; Từ hộ-Thức, 3 p.; Trần-trọng-Đức, 1 p.; Bùi-đình-Thinh, 5 p.; Ng-đình-Lâm, 1 p.; Ngô-v-Nhã, 1 p.; Ng-hữu-Đồng, 1 p.; Trương-ngọc-Tuyên, 1 p.; Dzư-xuân-Bang, 1 p.; Cao-đắc-Độ, 1 p.; Tiết-v-Tuyên, 1 p.; Ng-huy-Cảnh, 1 p.; M. Bride, 5 p.

Tổng cộng là: 27 p. 00.

Sổ số 120

Ecole des garçons de Vĩnh-yên:

Elèves du Cours supérieur, 7 p.60;
moyen, 4 p.20;
élementaire, 4 p.90;
préparatoire, 5 p.60;
enfantin A, 2 p.70;
enfantin B, 2 p.80;

MM. Trần-thụy-Giác, 1 p.; Lai-huy-Giu, 1 p.; Lê-huy-Thọ, 1 p.; Ng-khắc-Kiên, 1 p.; Đỗ-v-Phúc, 1 p.; Phạm-v-Khoát, 1 p.; Ecole de Bachat, Instituteurs et élèves, 18 p.85.

Tổng cộng là: 52 p. 65.

Sổ số 121

MM. Ng-v-Bân, 6 p.; Trần-v-Cận, 2 p.; Đông-Phương, 1 p.; Khuê, 0p.2 ; Duyệt-Ký, 0 p.50; Vạn-trọng-thái, 1 p.; Phúc-Long, 0 p.50; Bùi-Nhiên, 0 p.20; Hợp-Xuân, 1 p.; Cát-v-Tâm, 0 p.30; Hợp-Lai, 0 p.50; An-Mỹ, 0 p.50; Trần-ngọc-Lục, 0 p.50; Cự tuần Tuyên 1 p.; Ng-v-Diệp, 0 p.10; Lê-thanh-Huyên, 0 p.20; Vũ-thị-Hiền, 0 p.20; Đặng-kim-Tùng, 0 p.10; Ng-v-Quả, 0 p.20; Ku-Tai, 1 p.; Ng-v-Tân, 1 p.; Phùng-thị-Tuân, 1 p.; Ng-v-Qui, 0 p.50; Bùi-xuân Biên, 0 p.50; Ng-v-Quán, 1 p.; Minh-Đức, 0 p.50; Bùi-v-Quát, 0 p.50; Vũ-duy-Thường, 0 p.10; Hồ-v-Nghĩa, 0 p.10; Đoàn-Tam, 0 p.50; Phạm-Giới, 0 p.30; Đỗ-Tiến, 0 p.10; Hoàng-Âm, 0 p. 2.; Nhan-văn-Phu, 0 p.20; Nhan-văn-Đạo, 0 p.10; Ng-thị-Tích, 0 p.10; Ng-văn-Tường, 0 p.20; Đỗ-v-Hai, 0 p.10; Quang-Thai, 1 p.; Hợp-v-Long, 0 p.30; Hoàng-v-Toán, 1 p.; Ng-thị-Cả, 0 p.50.

Tổng cộng là: 26 p. 40.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước vậy nên lời-qui-ông nào mua thì gởi tiền cho bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì ghi tên cẩn hoặc mảng một tháng tây trở đi cũng gọn.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bến-chủ nhật 18 Novembre này tức là ngày 11 tháng mười ta là ngày tiệc kỷ-niệm của bản-hội, vậy có lời kính cáo để các quý-khách biết rằng hôm ấy sẽ nghỉ hết.

Tối thứ năm 15 Novembre 1923

HẦN PHỤ CỜ TÀM

Vì ai nén cớ sự này.
Người vênh vào mặt, kẻ cay đắng lòng.
Tưởng còn chi nữa mà mong.
Nhục vinh bảo ứng tại trong cõi giời

Tối thứ sáu 16 Novembre 1923

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

TÊ PHỤ HÀM OAN

(Hát chèo)

Tích thứ hai:

HẠC-CẢNH-VÂN TẦU QUỐC HỒ HẦU-YÊU SẺ

NỢM CÔNG CHÚA

(Trẻ con diễn)

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đòi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu xi bán buôn các thứ các nhiễu, hàng lãnh nhiễu, hàng thắt tết, giá thật rẻ
Cả bản cả hàng ta (Bắc-kỳ như the, nuyền, lĩnh, lọa, hồng, quế, vân vân... và hàng Saigon như lĩnh the, vân vân.
Nay mới có độ các mùi, tàng thâm, mapa đen và nỗi mán rộng khổ. Những hàng này bản hoàn từng tấm, chớ không bán lẻ nê không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

2010 Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi báo chỗ mới, thì gửi cho bản-quán 0 $ 10 giấy quán báo, cứa lại thế nào thì biết, rồi rảng vào đấy, và gửi cho hai báo (0 $ 2) bằng tem cũng được để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* **STANDARD», Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2063

HỘI ĐỒNG-ICH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội-Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông sẽ giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những số gửi tiền cùng các biên-lai lại đề tiện dự-định việc giải tiền.

Khi nhận sẽ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
F. Pon. E. CHATAIGNEAU,
I. M. Grandin.

Số 82

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho ban quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc đành-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tình-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thảy Tạo hề có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-BỬU-NGỌC dịch thuật

Tô-hữu-bạch vội-vàng sai một tên người nhà chạy theo mời ông *Trại-thần-tiên* lại, ông *Trại-thần-tiên* thấy có người mời, tức-khắc quay lại ngay. *Tô-hữu-bạch* chắp tay vái chào, rồi mời ông *Trại-thần-tiên* tạm ngồi ở trên viên đá.

Trại-thần-tiên hỏi:

— Ông muốn nhờ xem bói phải không?

Tô-hữu-bạch nói:

— Vâng! tôi muốn nhờ tiên-sinh bói cho một quẻ, nhưng xin hỏi tiên-sinh nguyên vốn ở đây, hay là ở đâu mới đến?

Trại-thần-tiên nói:

— Tôi đi xem bói thì nay đây mai đó, không có nhất định. Hồi cuối thu năm ngoái tôi mới tới đây.

Tô-hữu-bạch nói:

— Mùa thu năm ngoái tiên-sinh còn ở *Câu-dung-trấn*, có một người lạc vợ đến nhờ xem bói, tiên-sinh có còn nhớ không?

Trại-thần-tiên nói:

— Mỗi ngày tôi xem kể hàng bao nhiêu quẻ, nhờ sao cho được!

Trại-thần-tiên ngẫm nghĩ một chút rồi lại nói:

— Phải, phải! tôi còn nhớ mang-máng: Hôm ấy tôi bói được quẻ *Cấu*. *Cấu* nghĩa là gặp-gỡ, lại cũng có nghĩa là hôn-cấu, cho nên gặp-gỡ đều thuộc về việc hôn-cấu. Tôi chắc người ấy tìm được vợ, về sau không hiểu thế nào. Chẳng hay cớ sao ông lại biết việc ấy?

Tô-hữu-bạch nói:

— Người ấy sau gặp tôi, cứ van lạy xin cái roi ngựa. Hắn trèo lên cây liễu bẻ một cành liễu để đổi lấy cái roi ngựa của tôi, bỗng trông thấy người vợ bị mấy đứa côn-đồ bắt hiếp ở trong miếu, thành ra cứu được. Phép bói của tiên-sinh, thật diệu hơn thần-tiên vậy.

Trại-thần-tiên nói:

— Cách thần-diệu ấy là của 4 vị thánh-nhân: *Phục-hi*, *Văn-vương*, *Chu công*, *Khổng-tử*, đã đặt ra quẻ, chứ tôi có tài-cán gì, chẳng qua tôi cũng cứ theo lý mà đoán đó thôi.

Tô-hữu-bạch nói:

— Bây giờ nhờ tiên-sinh bói cho tôi một quẻ.

Trại-thần-tiên liền hai tay cầm cái ống thẻ đưa cho *Tô-hữu-bạch* mà bảo rằng:

— Ông khấn đi!

Tô-hữu-bạch cầm lấy, giơ cao lên trên trán, lầm nhầm khấn vái thiên-địa, rồi lại trao cho *Trại-thần-tiên*. *Trại-thần-tiên* cầm lấy cái ống, sục đi sục lại, miệng cũng lầm-nhậm nói: *Đơn, đơn! triết, triết! nội-tượng tam hào, ngoại tượng tâm hào, v. v.*

Hồi lâu thành quẻ, *Trại-thần-tiên* nói:

— Quái lạ! Vừa mới nói chuyện quẻ *Cấu*, bây giờ lại được quẻ *Cấu*, chẳng hay ông bây giờ định xem về việc gì?

Tô-hữu-bạch nói:

— Tôi muốn xem về việc cầu hôn-nhân,

Trại-thần-tiên nói:

— Vừa rồi tôi đã nói *Cấu* nghĩa là gặp-gỡ, lại cũng có nghĩa là hôn-cấu, vậy việc hôn-nhân nay thế tất phải thành. Mối lương-duyên tuyệt-diệu nay sắp được gặp, mà gặp thì nói xong ngay, không khó-khăn chút nào cả. Quẻ này *nội ngoại tương hòa phát-động*, lại còn một sự kỳ-dị nữa là một lần mà được luôn hai vị phu-nhân.

Tô-hữu-bạch nói:

— Nếu hai người thì có người trước có người sau, chứ khi nào một lần mà được cả hai người.

Trại-thần-tiên nói:

— *Lưỡng hào dương đối phải d ng* nếu một người trước một người sau thì sao gọi là lạ!

Tô-hữu-bạch nói:

— Nếu một lần mà được cả hai người thì chỉ có họa hai chị em trong một nhà.

Trại-thần-tiên nói:

Ngoại thuộc kiền, nội thuộc tốn, dẫu là chị em, nhưng lại một người phía nam, một người phía bắc, không phải chị em ruột.

Tô-hữu-bạch nói:

— Chẳng nói giấu-diếm gì tiên-sinh. Tôi cầu hôn trong hai năm nay, có hỏi được hai người, quả là một người phía nam và một người phía bắc, chứ không phải chị em ruột. Bây giờ một người chẳng may tạ-thế rồi, còn một người không biết lưu-lạc nơi nào. Dẫu cũng có một nhà muốn gọi gả cho tôi, nhưng tôi lại không vừa ý. Cứ như thế thì cái thù động-phòng, kiếp nay quyết chẳng có ngày nào nữa vậy, cớ sao tiên-sinh lại nói dung-dị như thế, hay là tiên-sinh cợt-ghẹo tôi đó thôi.

Trại-thần-tiên nói:

Xem bói là nghề kiếm-ăn của tôi, khi nào tôi lại dám cợt-ghẹo. Nếu trong quẻ không có, tôi đã không dám nói, mà trong quẻ đã có thì có lẽ nào tôi lại dám bỏ đi.

Tô hữu-bạch cười mà đáp rằng:

Bây giờ tôi một thâu vô-vô ở đây, bảo tôi đi cầu-hôn với ai cho được. Nay tiên-sinh đã nói là lương-duyên sắp được gặp-gỡ vậy xin hỏi tiên-sinh: mối lương duyên ấy ở về địa-phương nào?

Trại-thần-tiên lại bấm đốt ngón tay rồi nói:

Thế mới lại quái lạ nữa! Hai vị phu-nhân này dẫu ở *Kim-lăng*, nhưng ngày nay muốn cầu thì lại phải qua sông *Tiền-đường* đi về phía *Vũ-huyệt*. Chỉ trong độ nửa tháng thì việc sẽ thành.

Tô-hữu-bạch nói:

Nếu vậy thì quyết không xong! Vì xưa nay tôi vẫn định bụng rằng tất phải biết tài biết mặt người ấy thế nào, có quả là xuất-sắc không, mới có thể bàn đến việc đính-hôn được. Có lẽ nào người ở một nơi mà lại đính-hôn ở một nơi bao giờ!

Trại-thần-tiên nói:

— Cứ như quẻ này thì sắp gặp đến nơi! Hai vị phu-nhân đều là tuyệt sắc, sẽ được xứng ý, ông chớ nên bỏ lỡ. Nếu ông bỏ lỡ việc hôn-nhân này thì về sau quyết không bao giờ thành nữa!

Tô-hữu-bạch nói:

— Đã đành rằng thế, nhưng bây giờ tôi qua sông *Tiền-đường* thì không quen biết cùng ai, vậy bảo tôi đến nhà ai mà cầu hôn.

Trại-thần-tiên nói:

Quẻ *cấu* đã có nghĩa là gặp-gỡ thì bất-tất phải cầu, rồi tự-khắc được gặp.

Tô-hữu-bạch nói:

— Không biết vào hạng người thì nào?

Trại-thần-tiên nói:

Lại còn điều này mới lạ nữa! Trong khi nói chuyện, chẳng qua làm-thường, nhưng đến khi thành-sự thì lại là một nhà đại-qui!

Tô-hữu-bạch nói:

— Đã đành rằng thế, nhưng bây giờ tôi qua sông *Tiền-đường* thì không quen biết cùng ai, vậy bảo tôi đến nhà ai mà cầu hôn.

Trại-thần-tiên nói:

Tiên-sinh bói quẻ này, ngang-trái nhiều lắm, hoặc-giả có sai lầm chăng!

Trại-thần-tiên nói:

— Tôi chỉ lấy lý mà đoán, bao giờ ứng-nghiệm, sẽ biết là thần-diệu, chứ bây giờ thì tôi cũng không hiểu ra thế nào.

(Còn nữa)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

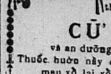
HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2065

AI MẮC BỆNH
THUỐC NHUẬN
của ông
Lương-y DEHAUT
mà
XỔ
thì chẳng cần chỉ phải
CỮ ĂN
và an dưỡng trong phòng.
Thuốc nước này dễ uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại
Nhà ông Lương-y DEHAUT,
147, Faubg. St-Denis, Paris,
và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thần khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Bài cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại. Cả cước đó hơn một đồng một lọ. 2027

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUÁN
soạn
Giá 0$30 một quyển
Tiền cước gửi recommandé 0$11
Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

VỎ KÉN

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bán các kỳ quan nên quảng tới xin hạ giá mỗi cái 1$00 nếu chiếu giá không nói thời xin biết sai khau giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ			giá trước	$ 2 40	nay 1 40
—	id	cổ kim ly	—	6 00	3 00
—	id	kim thép và kim vàng	—	4 80	— 3 50
—	id	vuông thực xinh	—	5 30	— 4 30

Hễ các quý-khách chiếu cố cho 3 cái mua không hết giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 chỉ vàng ròng đôi môi và 4 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI
2040

Ở' đâu bán thuốc-lào ngon mà hạ-giá ??

Bản-hiệu chuyên-nghiệm về nghề thuốc-lào đã lâu năm, đâu đâu cũng từng biết tiếng.

Kén toàn thuốc ngon, êm-giọng, không sóc mà lại thơm-tho! Gởi hàng đi khắp mọi nơi lẳng cách giao-ngân linh-hóa.

KÍNH-CÁO
Đại-lý hiệu Hoành-Phát
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng Bồ, Hanoi, 2052

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng liếu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trăng-kiện.

Người ốm mới khỏi nống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ Thầy-Thuốc) cũng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẢN HÀNG BẢN QUỐC tôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu Ân-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX : mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

d'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này
(Theo tờ trình của viện thống thuốc ở Alger)

BÁN TẠI :
SPÉCIALITÉS PEYRARD
46, Rue de Grenelle. — PARIS

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Đừng thấy mắc bệnh mà đã nản lòng, nên dùng thuốc ABYSSINIE EXIBARD (REMÈDE d'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc lá hút, thì thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức-thì.

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酒補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. **BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vẫn để uống rượu Madère

藥腳魚各啞醫各莊沒嘴腳數咬稍

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi
2039

KIM-CƯƠNG XIỂM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIỂM để làm mặt-nhẫn và bon-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, impermeable công các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NASE-TRIPIER**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông
Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông
Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2065

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà.
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu.
Của sang vật lạ thiếu đâu.
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang.
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng.

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

LAXO SODYL

Một thứ hạt gấp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiện nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 貨

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門商洋內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ nghề rất tối mới là quí cần chơm rồng, vàng, đính nốt thoèn to, đẹp, vân vân.
2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mỏi là cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quá xuống đến kẻ mù đeo nường nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm đấy.
3° Một bọn đồng hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ bàn thước, đồng-hồ chân vàng, vân vân.
4° Một bọn chuỗi hạt đeo cổ, bọc cổ, bồ cốt để tuỳ-tiện hay là bày cảnh cũng được và tử kính, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật để bàn-kinh trong.
Câu thức hàng mới sang kỳ năm số trước này chúng tôi xin hạ hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.
Cho nên đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chúc các quí-khách cũng sẽ tường cả tin.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hang Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)